

LUOMU SUOMESSA 2021

Sisällys

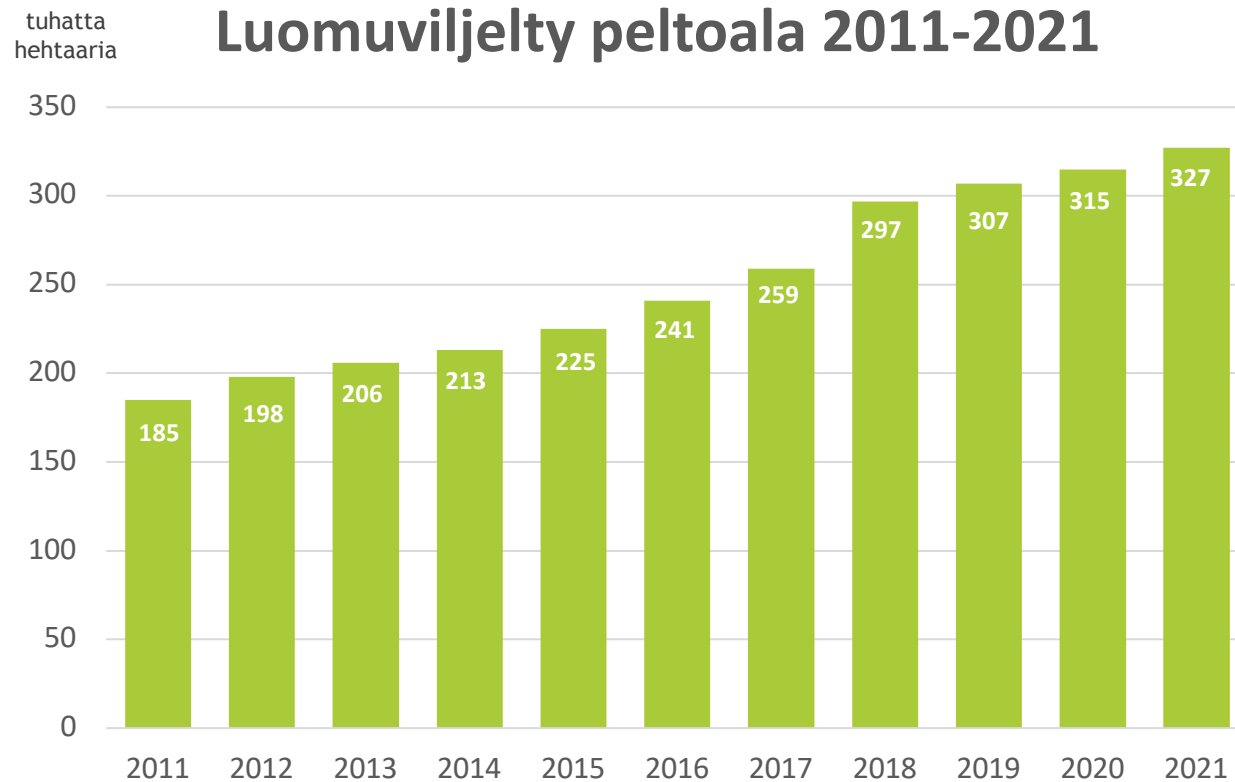
Luomutuotantoalan kehitys	3
Luomuviljely	4
Luomutilat	5
Kasvintuotanto	7
Puutarhatuotanto	8
Kotieläintilat	10
Kotieläintuotanto	11
Luomukeruu	13
Suomen luomumarkkinat	16
Luomutuotteet kaupassa	17
Luomualkoholijuomat	18
Luomu ammattikeittiöissä	19
Luomun käyttöä halutaan lisätä	20
Luomua kodin ulkopuolella	21
Suomen luomuvienti	22
Luomukuluttaja	24
Luomun ostopaikat	25
Luomukulutus	26
Koronapandemian vaikutukset	27

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

PRO LUOMU

Luomutuotantoalan kehitys

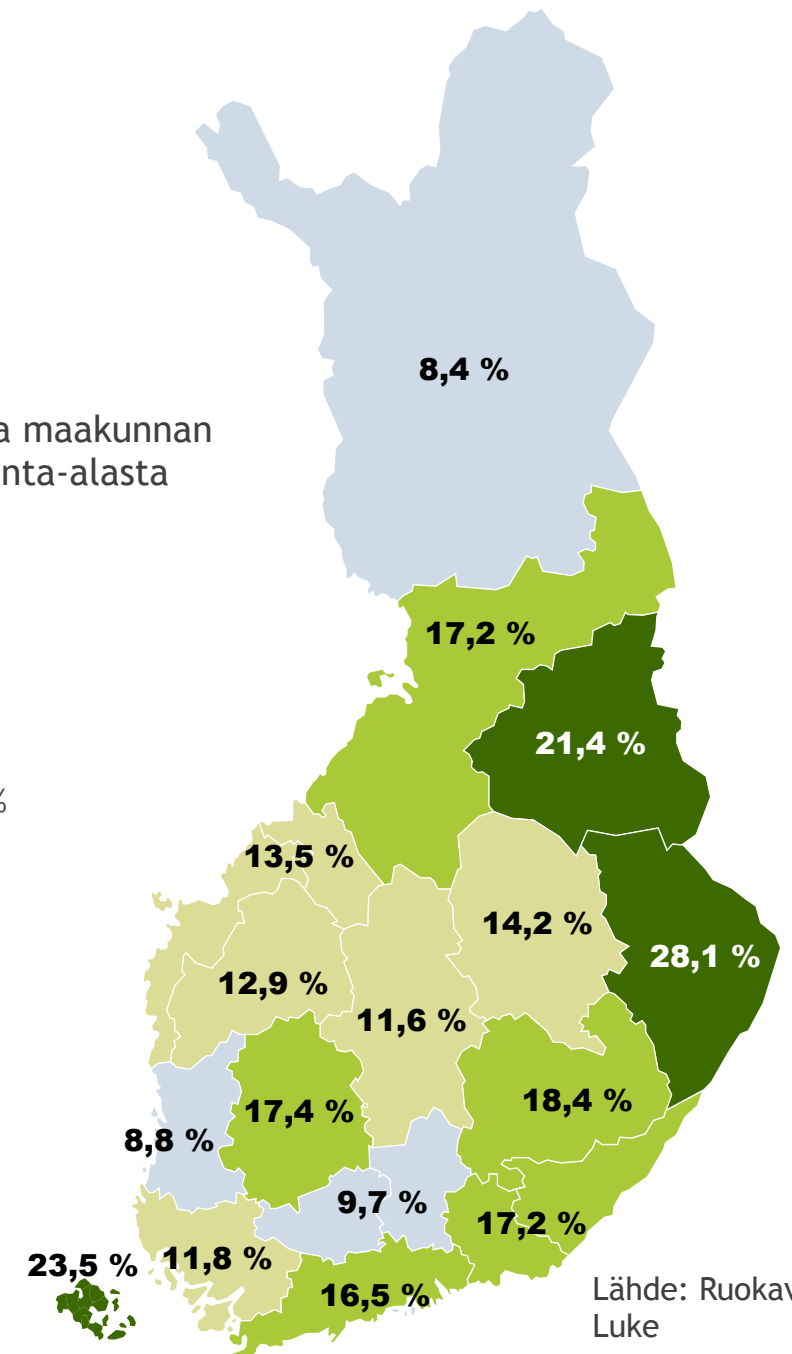
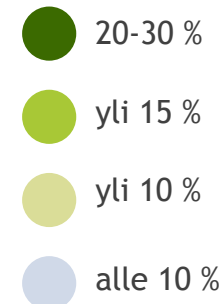
- Vuonna 2021 Suomen luomuviljelty pelloala oli 327 736 hehtaaria. Siitä 37 643 hehtaaria oli siirtymävaiheen alaa.
- Luomuviljelty pelloala lisääntyi 4 % edellisvuoteen verrattuna.

Luomuviljely

- Suomen koko peltoalasta luomuviljelyssä oli 14,4 %.
- Suurin luomuviljelyn peltoalan osuus 28,1 % oli Pohjois-Karjalassa.
- Eniten luomupeltoalaa oli Pohjois-Pohjanmaalla, yli 40 tuhatta hehtaaria.
- Selkeästi eniten luomupeltoala kasvoi Lapissa (27 %).
- Luomutilojen keskikoko oli 66,7 hehtaaria (kaikkien tilojen koko keskimäärin 51 ha).

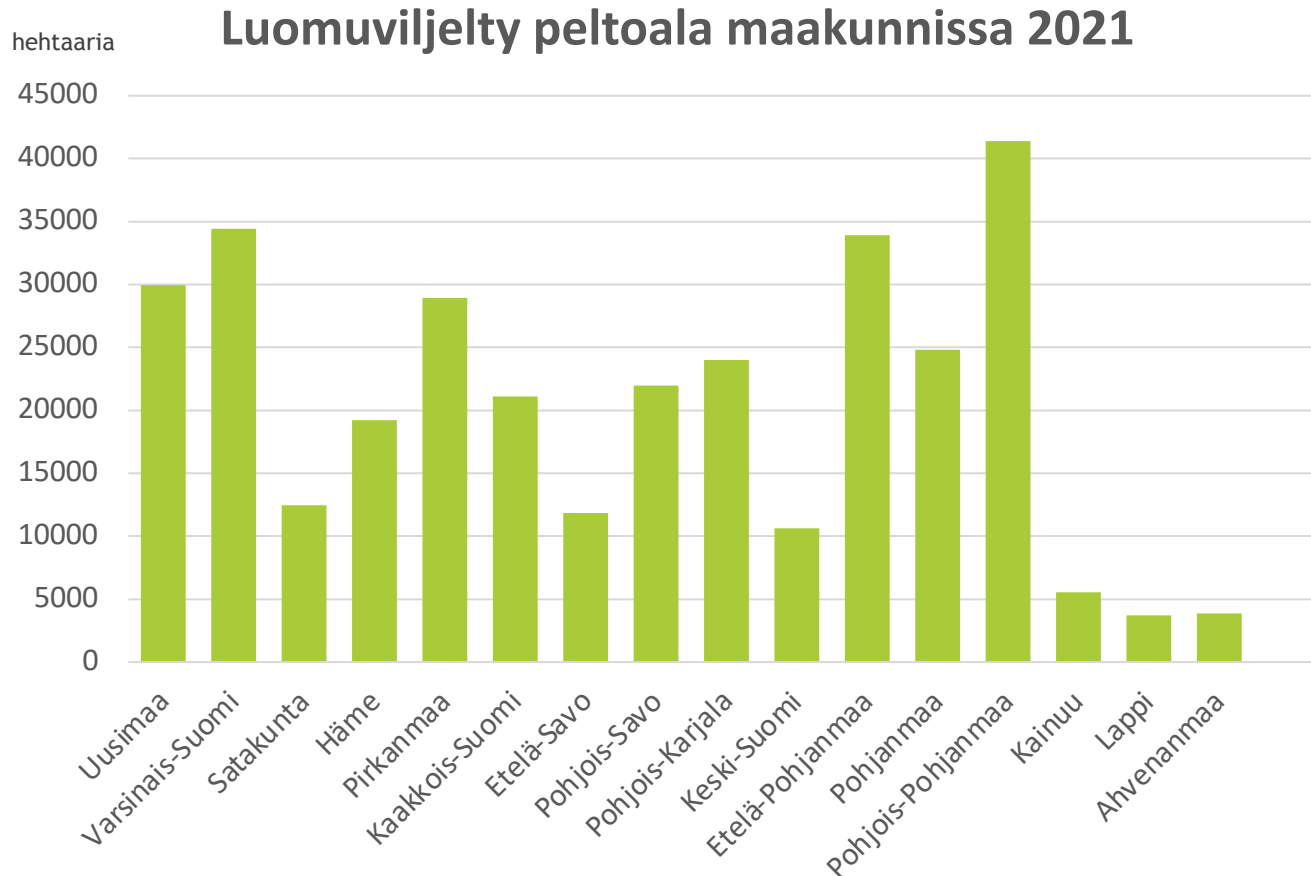

Luomupeltoa maakunnan
koko peltopinta-alasta

Lähde: Ruokavirasto/
Luke

Luomutilat

Lähde: Ruokavirasto

- Luomuun siirtyi 151 uutta tilaa, joista kotieläintiloja oli 55.
- Luomutilojen kokonaismäärä oli 4 911. Se oli 11 % kaikista tiloista.
- Tilojen kokonaismäärä laski edellisvuoteen verrattuna 2 %. Tämä johtui todennäköisesti epätietoisuudesta liittyen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uuden kauden ehtoihin. Lisäksi tähän on voinut vaikuttaa osittain epätietoisuus 1.1.2022 voimaan tulleen uuden luomuasetuksen tuotanto-ohjeista.

Luomukasvintuotanto

Kasvintuotanto

LUOMUSATO	2021		2020	
	milj. kg	osuus %	milj. kg	osuus %
Vehnä	18,3	2,7	17,9	2,6
Ruis	10,1	15,1	9,5	14,1
Ohra	12,5	1,2	22,9	1,7
Kaura	58,2	7,4	83,4	7
Seosvilja	15,4	44	22	44,9
Tattari	0,2	28,6	0,3	33,3
Rypsi ja rapsi	2,7	6,6	1,8	5,8
Peruna	11	2	15,6	2,5
Herne	5	11,7	7,7	14,2
Härkäpapu	1,7	14,2	4,5	19,3

- Luomuviljoja tuotettiin Suomessa vuonna 2021 lähes 115 miljoonaa kiloa. Luomuviljan sato laski noin 26 % edellisvuoteen verrattuna. Sekä tavanomaisen, että luomuviljan sato oli huonompi kuin pitkään aikaan ja tämä johtui sateisesta keväästä ja kuivasta kesästä.
- Luomua oli lähes 5 % maan koko viljasadosta.
- Luomuviljoja (vehnä, ruis, ohra, kaura) viljeltiin yhteensä 57 200 hehtaarin alalla.
- Tärkein luomuvilja on kaura: yli puolet luomuviljasadosta oli kauraa.
- Luomun osuus koko tuotannosta on suurin seosviljoissa, tattarissa ja rukiissa.

Puutarhatuotanto

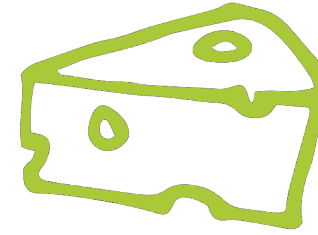
Luomupuutarhatuotanto, sato (1000 kg)				
	2021	2020	2019	2018
Tarhaherne	344	638	595	300
Valkokaali	758	712	592	410
Porkkana	2497	3176	3113	2906
Sipuli	318	476	388	215
Tomaatti	826	676	746	1427
Kurkku	262	162	221	459
Marjat	728	631	618	547
Omena	151	107	116	153

- Vuonna 2021 avomaan luomuvihanneksia viljeli 170 yritystä yhteensä 973 hehtaarilla. Viljelyala laski noin 30 % edellisvuoteen verrattuna.
- Pinta-alallisesti tärkein avomaavihannes oli tarhaherne (661 ha).
- Kasvihuonetomaatin ja -kurkun pinta-ala pysyi samana ollen yhteensä viisi hehtaaria.
- Luomumarjoja tuotettiin 820 hehtaarilla kasvua ollen lähes 7 % edellisvuoteen verrattuna.
- Luomumenoita tuotettiin 64 hehtaarin pinta-alalla.

Luomukotieläintuotanto

Kotieläintilat

Luomukotieläintiloja 2011-2021

- Vuonna 2021 Suomessa oli 1 148 luomukotieläintilaa.
- Luomumaitoa tuottavia tiloja oli 144 ja naudanlihaa tuottavia 412. Luomusikatiiloja oli 16 ja luomubroileritiloja kolme. Luomukananmunia tuotti 54 tilaa.
- Eri maakunnista luomukotieläintiloja oli eniten Pohjois-Pohjanmaalla (133 tilaa) ja Pirkanmaalla (116).

Kotieläintuotanto

LUOMULIHA	2021		2020		2019	
	milj. kg	osuus %	milj. kg	osuus %	milj. kg	osuus %
Nauta	3,46	4	3,35	3,85	2,67	3,04
Sika	0,77	0,44	0,73	0,42	0,76	0,44
Lammas	0,32	24,24	0,34	23,61	0,34	22,82
Siipikarja	ei tietoa saatavilla					

LUOMUMAITO JA -MUNAT	2021		2020		2019	
	milj. l/kg	osuus %	milj. l/kg	osuus %	milj. l/kg	osuus %
Maito	80,9	3,67	79	3,38	74	3,2
Kananmunat	5,25	6,77	5,16	6,79	5,2	6,88

- Luomulihaa tuotettiin Suomessa 4,6 miljoonaa kiloa vuonna 2021 (ei sis. siipikarjanliha) eli noin 4 % enemmän kuin edellisvuonna. Luomulihan osuus oli noin 1 % kaikesta lihantuotannosta.
- Kaikesta luomulihasta reilu kolme neljännestä oli nautaa.
- Luomumaidon tuotanto kasvoi noin 2,4 % edellisvuodesta ja osuus koko maidontuotannosta on 3,7 %.

Luomukerutuotteet

Luomukeruualueet

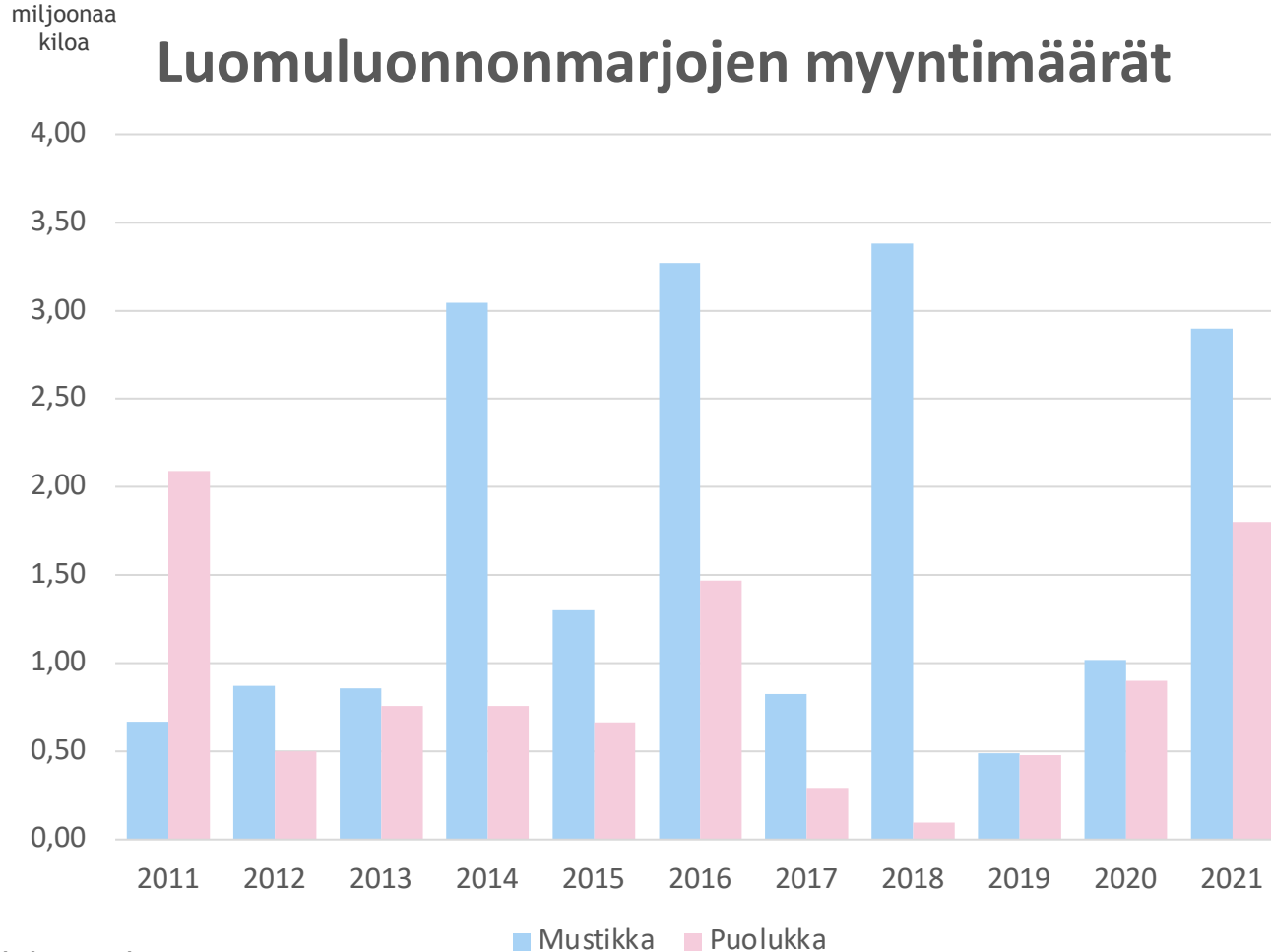
Luomukeruualueiden pinta-ala 2018-2021

Lähde: Ruokavirasto/
Youngfour Oy

- Vuonna 2019 voimaan tulleen muutoksen mukaan metsänomistajalta vaaditaan aktiivinen sitoutuminen luomukeruujärjestelmään. Keruualueiden perustaminen aloitettiin uudestaan päivittämällä sopimukset, ja luomukeruualueen pinta-ala laski vuonna 2019 noin puolella.
- Suomessa on nyt reilu 6,9 milj. hehtaaria sertifioitua luomukeruu-alaa, ja alueen pinta-ala on kasvanut n. 50 % vuodesta 2019. Luomukeruualueet painottuvat pohjoiseen ja itäiseen Suomeen, ja noin 80 % alueista sijaitsee Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa.
- Vuonna 2021 Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnoimat alueet liitettiin myös luomuvalvontaan ja vuoden 2021 luomukeruu-alan kasvu johtuu suurelta osin siitä. Suomen valtion metsät ovat nyt pääosin sertifioitu luomukeruualueiksi ja haasteena on, miten jatkossa kasvatetaan luomukeruu-alaa Suomessa.

Luomukeruu

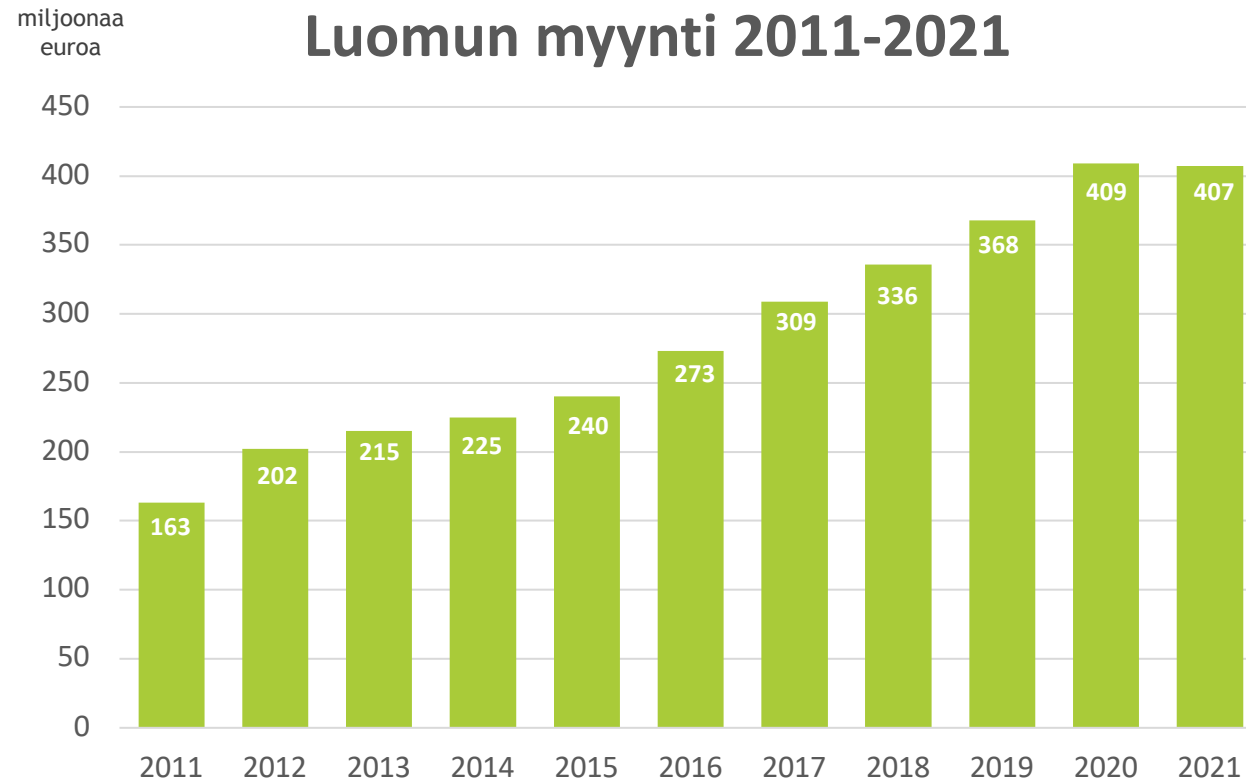
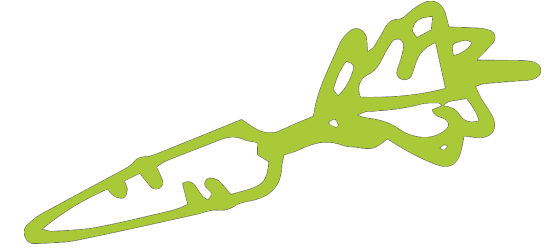
Lähde: Ruokavirasto

- Kaupallisesti tärkeimmät luomuluonnonmarjat ovat mustikka, puolukka ja lakka.
- Vuonna 2021 kerättiin myyntiin runsaat 2,9 miljoonaa kiloa luomumustikkaa, vajaat 1,8 miljoonaa kiloa luomupuolukkaa ja 118 tuhatta kiloa luomulakkaa.
- Määrät nousivat merkittävästi edellisvuodesta, helteinen kesä-heinäkuu ja runsassateinen elokuu vaikuttivat siihen, että sadosta tuli hyvä. Myös ulkomaalaisia marjanpoimijoita saatiin Suomeen edellisvuotta enemmän.
- Vuonna 2021 kaikesta myyntiin kerätystä mustikasta noin 55 % oli luomumustikkaa, puolukasta noin 17 % luomupuolukkaa ja lakasta 51 % luomulakkaa.

Luomun markkinat

Suomen luomumarkkinat

- Luomumyynnin kysynnän kasvu tasaantui vuonna 2021. Vuonna 2021 luomua myytiin vähittäiskaupoissa 407 miljoonalla eurolla.
- Myynti laski 0,5 % edellisestä vuodesta, mutta on kasvanut 9,3 % vuodesta 2019, eli pandemiaa edeltäneestä ajasta. Vuoden 2021 myyntiluvut vertautuvat pandemian ensimmäiseen vuoteen, eli päivittäistavarakaupan ennätysvuoteen.
- Luomun markkinaosuus Suomen päivittäistavarakaupassa on noin 2,5 %.

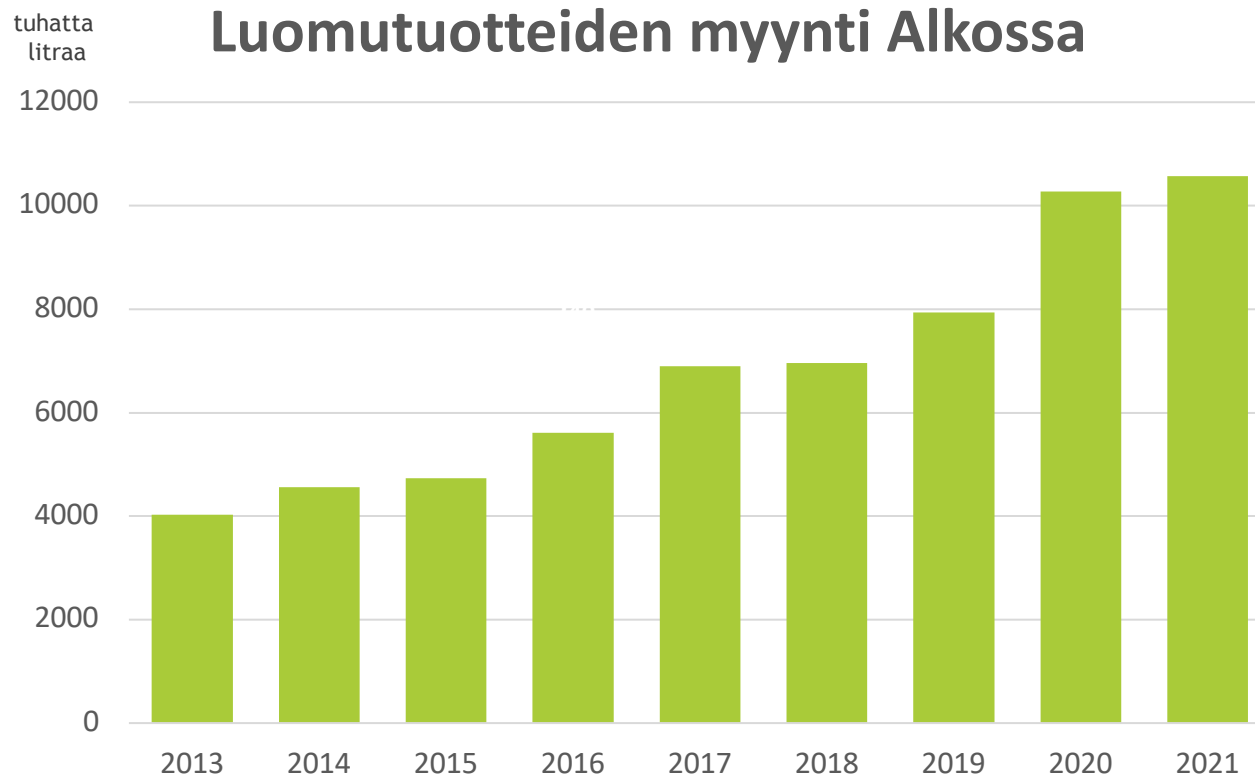
Luomutuotteet kaupassa

TUOTERYHMÄ	LUOMUA (arvosta)
Lastenruoat	24 %
Kananmunat	20 %
Kasviöljyt	17 %
Hiutaleet ja suurimot	13 %
Mehut ja mehukeitot	9 %
Jauhot	9 %
Kahvi, tee, kaakao	8 %
Hedelmät	7 %
Vihannekset	5 %
Maito	4 %

- Suosituimmat luomutuotteet olivat banaani, kananmuna, maito, jauheliha ja kahvi.
- Eniten myyntiään kasvattaneita tuoteryhmiä olivat mehut, mehukeitot, maustaminen, panimotuotteet ja lastenruoat.
- Korkein markkinaosuus luomulla on lastenruokien tuoteryhmässä.

Luomualkoholijuomat

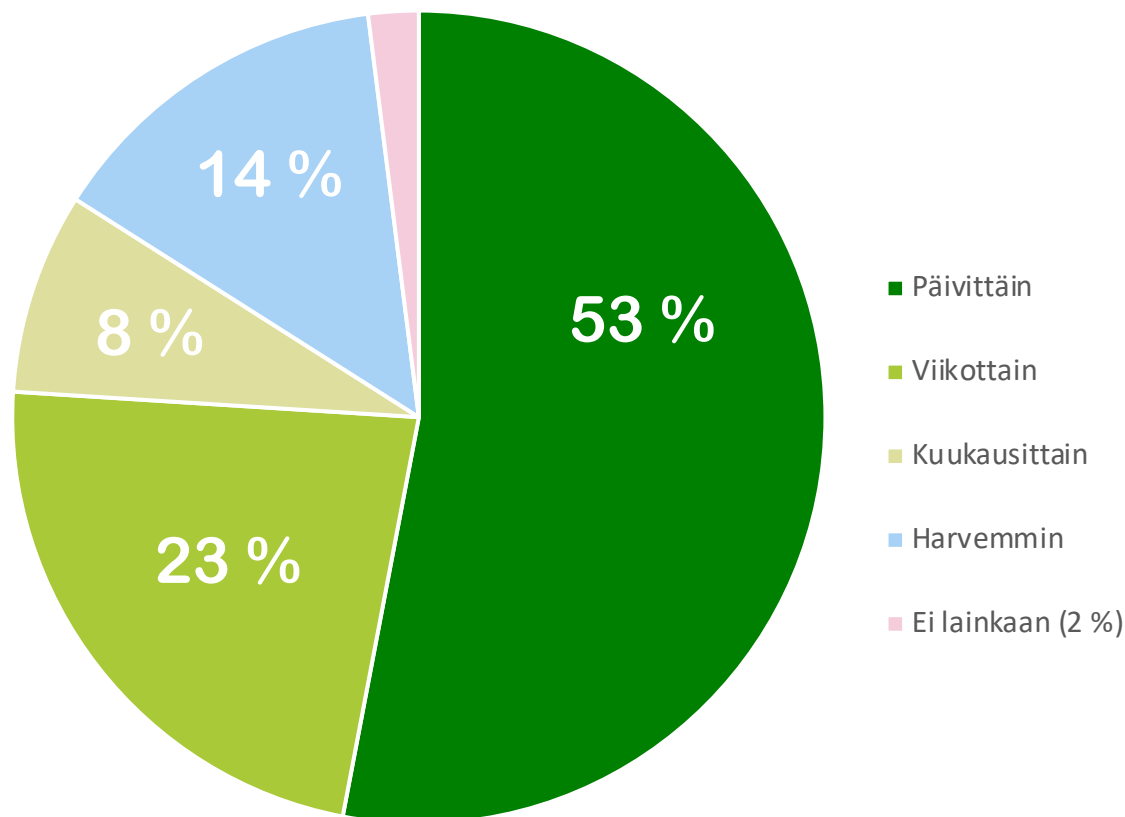

- Alkon luomutuotteiden myynti litroina kasvoi noin 3 % edellisvuoteen verrattuna.
- Alkon valikoimassa luomutuotteita on ollut vuodesta 1994 lähtien. Vuonna 2021 Alkon valikoimissa oli yhteensä 1659 luomutuotetta, joista 1515 oli mietoja viinejä. Valikoima on kasvanut noin 17 % edellisvuoteen verrattuna.
- Päivittäistavarakaupoissa luomualkoholijuomien myynti on vähäistä ja osuus on pysynyt pitkään alle kahden prosentin.

Luomu ammattikeittiöissä

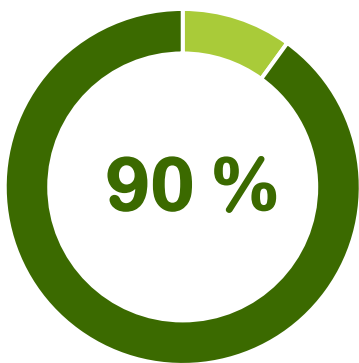

Luomun käyttö ammattikeittiöissä

- Vuonna 2022 tehdyn kyselyn mukaan yli puolet ruokapalveluista kertoo käyttävänsä luomua päivittäin. Viikottain luomua käyttää 23 % ruokapalveluista, ja vain n. 2 % sanoo, että ei käytä luomua ollenkaan.
- Luomun käytön syyt ammattikeittiöissä ovat laatu, asiakkaiden hyvinvointi, maku ja vastuullisten toimintojen kehittäminen.
- Yleisimmin käytetään hiutaleita, suurimoita, sekä maitoa. Luomumaitoa käyttää päivittäin jo 33 % ruokapalveluista.
- Koulujakelutuetusta maidosta luomumaidon osuus oli 28 % lukuvuonna 2020-2021. Sitä juotiin kouluissa ja päiväkodeissa yhteensä 2,8 miljoonaa litraa. Määrä kasvoi edelliseen lukuvuoteen verrattuna 12 %.

Luomun käyttöä halutaan lisätä

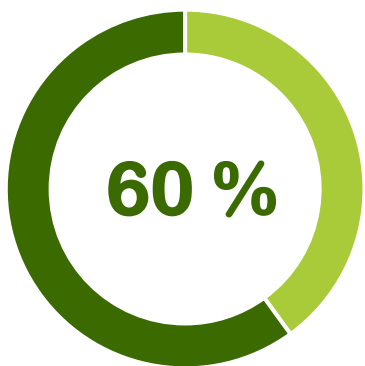
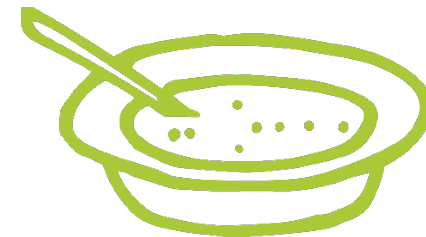
90 %
Ruokapalveluista
tuntee valtion
asettaman
luomutavoitteen

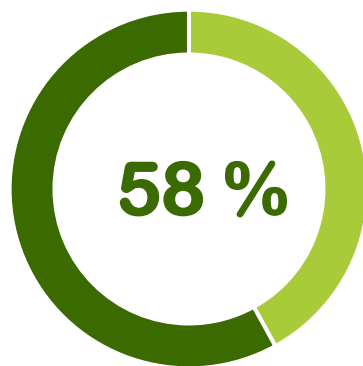
20 %
Ruokapalveluiden
asiakkaista (esim. kunta)
on tehnyt päätöksen
luomun lisäämisestä
ruokapalveluissa
(”En osaa sanoa” -vastaukset
poistettu)

- Julkisista keittiöistä 43 % haluaisi lisätä luomun käyttöä ainakin joissain tuoteryhmissä.
- Tuoteryhmät, joissa eniten halutaan lisätä luomun käyttöä ovat kasvikset ja marjat, maito, hiutaleet ja suurimot sekä kananmunat ja liha.
- Suomen valtion asettaman tavoitteen mukaan julkisten keittiöiden raaka-aineista tulisi olla 25 % luomua vuoteen 2030 mennessä. Valtion tavoite tunnetaan julkisissa ruokapalveluissa hyvin.

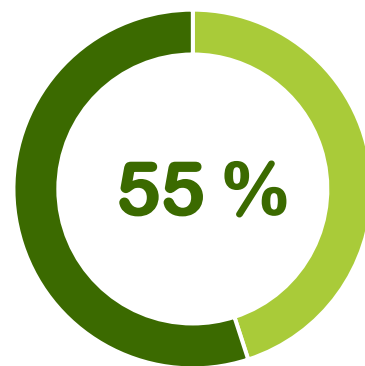
Luomua kodin ulkopuolella

60 %
Pitää luomun
tarjoamista kouluissa ja
päiväkodeissa
vähintään melko
tärkeänä

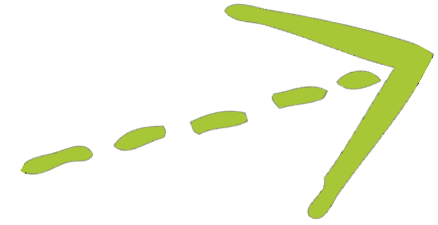
58 %
Pitää luomun
tarjoamista ravintoloissa
vähintään melko
tärkeänä

55 %
Pitää luomun
tarjoamista
työpaikkaruokailussa
vähintään melko
tärkeänä

- Vuonna 2021 tehdyn kuluttajakyselyn mukaan selvästi yli puolet suomalaisista pitää vähintään melko tärkeänä sitä, että luomua käytetään ammattikeittiöissä.

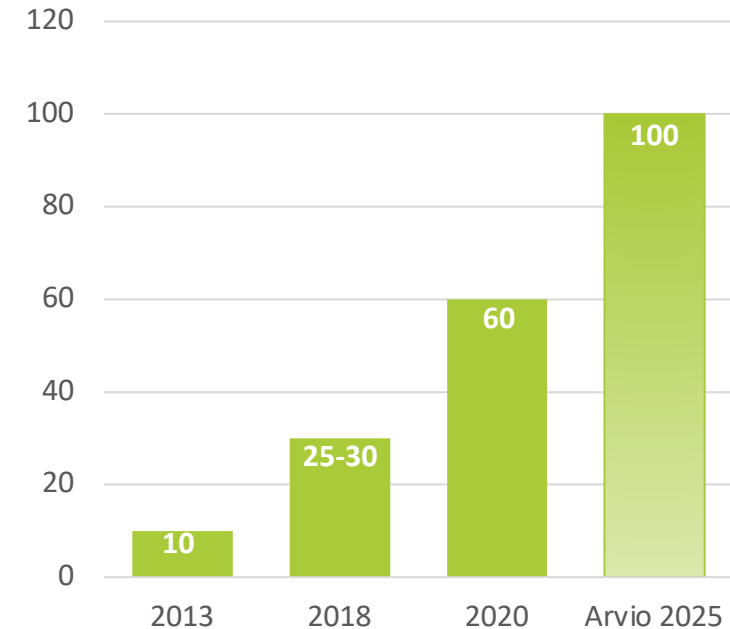
Suomen luomuvienti

- Luomuelintarvikkeita vietiin Suomesta noin 60 miljoonalla eurolla vuonna 2020. Luomun osuus koko elintarvike- ja juomaviennin arvosta oli noin 3,4 %.
- Kahdessa vuodessa viennin arvo on tuplaantunut.
- Luomuviennin suurimmat tuoteryhmät ovat myllytuotteet ja maitojalosteet sekä leipomotuotteet ja erilaiset luonnontuotteet kuten luonnonmarjat ja mahla.
- Suomesta viedään myös perunatärkkelystä, makeisia, lastenruokaa ja alkoholituotteita.
- Viennistä lähes puolet oli puolivalmisteita ja vain 10 % raaka-aineita.
- Luomutuotteita viedään eniten Saksaan ja Ruotsiin sekä muihin Pohjoismaihin ja Keski-Eurooppaan. Vientiä on myös Kiinaan, Japaniin ja Yhdysvaltoihin.

Miljoonaa
euroa

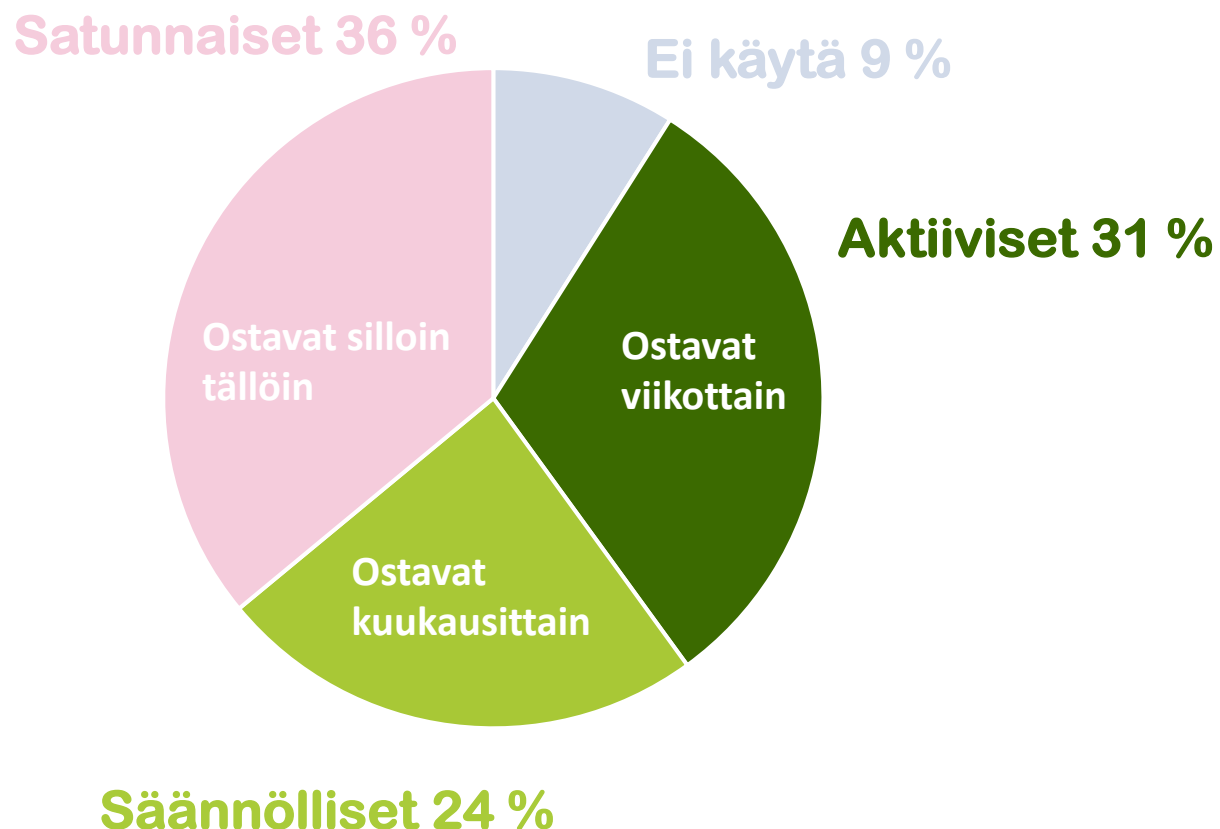
Luomuvienti

Luomukuluttaja

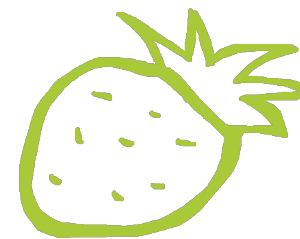

Luomukuluttaja

- Vuonna 2021 tehdyn kuluttajakyselyn mukaan 1,7 miljoonaa suomalaista ostaa luomua vähintään kerran viikossa. Vähintään kerran kuukaudessa luomutuotteita ostaa yli puolet suomalaisista.
- Erityisesti lapsiperheet ja yli 60 vuotiaat naiset ovat luomun keskeisiä käyttäjäryhmiä. Myös 30-50-vuotiaiden miesten ja nuorten naisten osuus ostajista on kasvanut. Luomutuotteita ostetaan pääkaupunkiseudulla hieman muuta maata enemmän.
- EU:n luomumerkin tunnettuus on kasvanut tasaisesti viimeisen vuosikymmenen ajan ja vuoden 2021 kuluttajakyselyn mukaan sen tunnistaa vähintään melko varmasti 52 % suomalaisista.

Luomun ostopaikat

Suomalaisten käyttämät luomun ostokanavat

Ruokakauppa	81 %
Tori	19 %
Päivittäistavarakaupan verkkokauppa	17 %
Maatila	9 %
Erikoiskauppa	8 %
REKO-rengas	6 %
Muut verkkokaupat	3 %
Ruokapiiri	2 %

- Vuoden 2021 kuluttajakyselyn mukaan kuluttajat kertovat ostavansa luomua edelleen selkeästi eniten päivittäistavarakaupan ruokakaupasta. Seuraavaksi eniten luomua hankitaan torilta.
- Luomua hankintaan aikaisempaa enemmän verkkokaupasta ja päivittäistavarakaupan verkkokaupasta on tullut luomun kolmanneksi suosituin ostokanava. Erityisesti lapsiperheet (lapset 0-6 v.), ja nuoret aikuiset hankkivat luomua verkkokaupasta.

Luomukulutus

- Luomutuotteiden tärkein ostoperuste on puhtaus, lisääaineettomuus ja torjunta-aineettomuus.
- Myös ympäristöystävällisyys ja terveellisyys korostuvat ostoperusteissa. Maun merkitys on laskenut muiden ominaisuuksien korostuessa aikaisempaa enemmän.
- Luomun käyttöä halutaan lisätä ja luomua viikoittain ostavaista aktiivikuluttajista 83 % kertoo aikovansa lisätä luomun kulutusta jatkossa, koko väestöstä vastaava luku on 53 %.
- Yli puolet kuluttajista voisivat ostaa enemmän luomuelintarvikkeita, jos niiden hinta olisi halvempi. Hinnan merkitys on kuitenkin edelleen laskenut.
- Vakuuttuminen siitä, että tuottajat saavat luomusta oikeudenmukaisen hinnan on myös tärkeää kuluttajille. Erityisesti luomun aktiivikuluttajat kaipaavat parempaa saatavuutta ja enemmän valikoimia luomuun.

Luomutuotteiden ostoperusteet

1. Puhtaus / lisääaineettomuus, torjunta-aineettomuus
2. Ympäristöystävällisyys / luonnollisuus
3. Terveellisyys
4. Hyvä maku
5. Eläinten hyvinvointi

Koronapandemian vaikutukset

- Pro Luomun vuonna 2021 teettämän kyselyn mukaan koronapandemia lisäsi 20 % kuluttajista kiinnostusta luomuruokaa kohtaan. Erityisesti nuorten aikuisten ja lapsiperheiden (lapset 0-6 v.) kiinnostus lisääntyi.
- Vuoden 2021 luomun myynti vertautuu koronapandemian ensimmäiseen vuoteen eli päivittäistavarakaupan myyntien ennätysvuoteen, jonka takia luomun kasvu jäi monessa tuoteryhmässä vähäiseksi tai kääntyi laskuun.
- Luomumyynnin kehitys eri tuotekategorioissa vuonna 2021 heijastelee elintarvikemyynnin kehitystä kokonaisuudessaan. Vuonna 2020 leivontabuumi näkyi muun muassa luomujauhojen myynissä, joka kasvoi tuolloin lähes 30 %. Vuonna 2021 jauhojen myynti laski n. 10 %. Tästä voisi päätellä, että isoin innostus leipomiseen on laantunut ja ihmiset ovat todennäköisesti liikkuneet vuonna 2021 jo kotiympyröiden ulkopuolella.

Haasteena luomumyynnin kehitykselle vuonna 2021 oli erityisesti valmisruokien myynnin voimakas kasvu koronapandemian aikana, sillä tuoteryhmässä ei ole juurikaan luomuvaihtoehtoja.

Luomu Suomessa 2021 -koosteen on tuottanut Lähiruokaa, luomua ja luonnontuotteita – Ruokasektorin koordinaatio -hanke, jota rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

PRO LUOMU